

MAGYAR AFRIKA TÁRSASÁG
AFRICAN-HUNGARIAN UNION

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁS TÁR
AHU HUNGARIAN AFRICA-KNOWLEDGE DATABASE

ACHEBE, Chinua

Akueke

Eredeti közlés/Original publication:

Új Tükör, 1983, 20. évf., 7. szám, 9. old.

Elektronikus újraközlés/Electronic republication:

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁS TÁR – 000.003.564

Dátum/Date: 2019. május / May

filename: achebe_1983_Akueke

Az elektronikus újraközlést előkészítette

/The electronic republication prepared by:

B. WALLNER, Erika és/and BIERNACZKY, Szilárd

Hivatkozás erre a dokumentumra/Cite this document

ACHEBE, Chinua: Akueke, *AHU MATT*, 2019, **pp. 1–7. old.**, No. 000.003.564, <http://afrikatudastar.hu>

Eredeti forrás megtalálható/The original source is available:

Könyvtárakban / In public libraries

Megjegyzés / Note:

ellenőrzött és szerkesztett szöveg / controlled and edited text

Kulcsszavak/Key words

magyar Afrika-kutatás, Chinua Achebe novellája magyar fordításban

African research in Hungary, Chinua Achebe's short story in Hungarian translation

---

AZ ELSŐ MAGYAR, SZABAD FELHASZNÁLÁSÚ, ELEKTRONIKUS,
ÁGAZATI SZAKMAI KÖNYV-, TANULMÁNY-, CIKK- DOKUMEN-
TUM- és ADAT-TÁR/THE FIRST HUNGARIAN FREE ELECTRONIC
SECTORAL PROFESSIONAL DATABASE FOR BOOKS, STUDIES,
COMMUNICATIONS, DOCUMENTS AND INFORMATIONS

* magyar és idegen – angol, francia, német, orosz, spanyol, olasz és szükség szerint más – nyelveken készült publikációk elektronikus könyvtára/
writings in Hungarian and foreign – English, French, German, Russian, Spanish, Italian and other – languages

* az adattárban elhelyezett tartalmak szabad megközelítésűek, de olvasásuk vagy letöltésük regisztrációhoz kötött/the materials in the database are free but access or downloading are subject to registration

* Az Afrikai Magyar Egyesület non-profit civil szervezet, amely az oktatók, kutatók, diákok és érdeklődők számára hozta létre ezt az elektronikus adattári szolgáltatását, amelynek célja kettős, mindenekelőtt sokoldalú és gazdag anyagú ismeretekkel elősegíteni a magyar afrikánisztikai kutatásokat, illetve ismeret-igényt, másrészt feltárni az afrikai témájú hazai publikációs tevékenységet teljes dimenziójában a kezdetektől máig./The African-Hungarian Union is a non-profit organisation that has created this electronic database for lecturers, researchers, students and for those interested. The purpose of this database is twofold; on the one hand, we want to enrich the research of Hungarian Africa studies with versatile and plentiful information, on the other hand, we are planning to discover Hungarian publications with African themes in its entirety from the beginning until the present day.

AKUEKE

ACHEBE, Chinua

Új Tükör, 1983, 20. évf., 7. szám, 9. old.

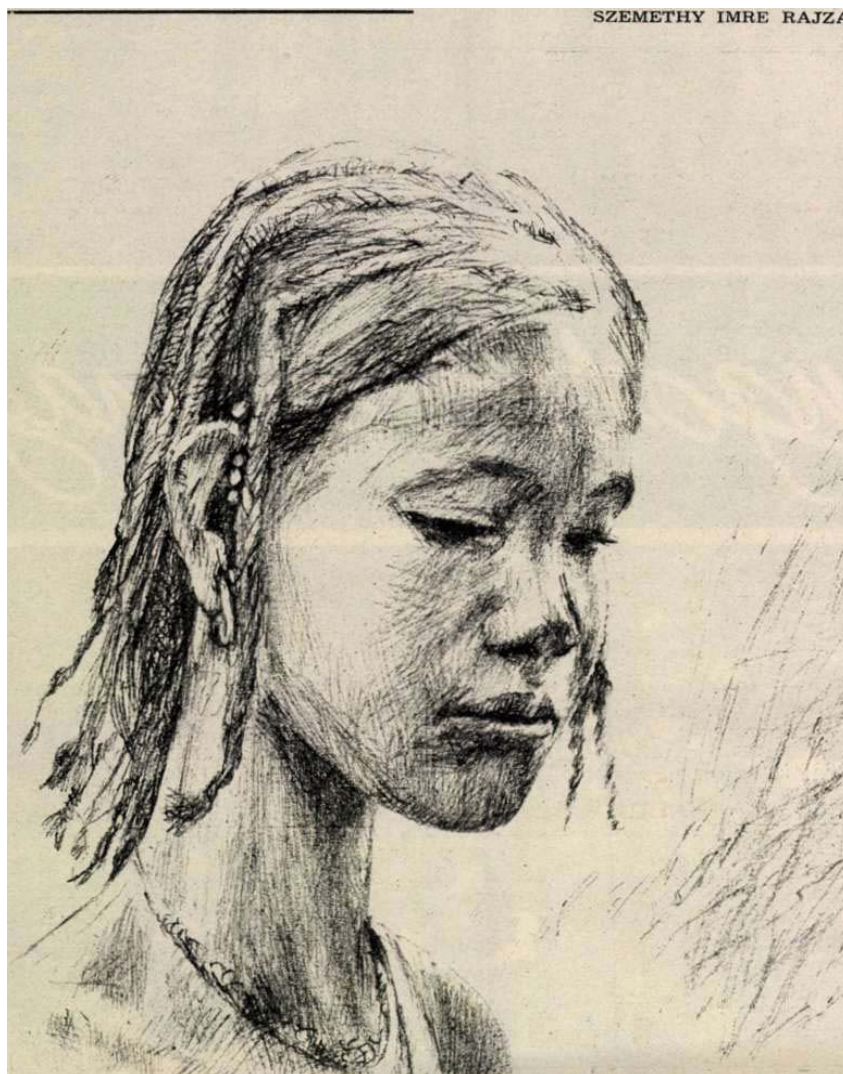
Akueke a betegágyon feküdt, a fal túlsó oldalán. Félelemmel telve hallgatta bátyjai suttogását. Nem mondták meg neki, de tudta, hogy minek kell történnie. Szerette volna megkérni őket, vigyék el anyai nagyapjukhoz Ezibe, de az érthetetlenül közjük lopakodott gyűlölet oly nagy volt, hogy büszkeségből hallgatott. Hadd szóljanak ők. Múlt éjjel Ofodile, a legidősebb fivére mondani akart valamit, de aztán csak állt, és könnyes szemmel nézett rá. Kit siratott? Menjen a fenébe!

A később rátörő hullámozó félálomban Akuéke messze járt, Eziben, nagyapja udvarában, és betegségének még emléke sem kísérte el. Újra a falu szépe volt.

Akueke volt anyjának legfiatalabb gyermeke és egyetlen lánya. Fivérei hatan voltak. Apja már réges-régen meghalt. De a gazdag ember családjáé még az apa halála után sem látott szükségét, különösen, amikor a fiúk közül többen már a maguk földjén gazdálkodtak. Akueke anyja évente többször is elvitte gyermekeit rokonaihoz látogatóba Ezibe.

Az út Umuofiától egy teljes napig tartott, mert ilyenkor a kisebb gyermekek lépéseihez igazodott. Akueke néha gyalogolt, néha meg anyja vitte a hátán. Amikor a nap magasra emelkedett az égen, anyja letört egy manióka ágacska az út mentén, hogy azzal védje a kislány fejét.

Akueke mindig várta ezeket a kirándulásokat, óriás termetű, fehér hajú és szakállú nagyapjához. Az öregember finom, kötélszerű varkocsba fonta a szakállát, amelyen végigcsorgott a pálmabor, és földre csöpögött, amikor ivott. Akueke mindig mulatott rajta. Az öregember tudta ezt. És azzal fokozta a kislány gyönyörűségét, hogy egy-egy korty között a fogát csikorgatta.

Nagyon szerette kisunokáját, aki, úgy mondták, az öreganyjára ütött. Ritkán szólította nevén Akuekét, mindig Anyának hívta. És valójában Akueke az élet körforgásában újra született dédanya volt. Akueke tudta, hogy e látogatások idején Eziben mindent megengedhet magának: a nagyapja megtiltotta, hogy bárki megdorgálja.

A hangok a fal mögött felcsattantak. Talán a szomszédok nem értenek egyet a fivéreivel. Tehát már mindenki tudja. Menjenek a fenébe! Ha fel tudna kelni, mindenkit ki-kergetne az ágy mellett heverő öreg

seprűvel. Bárcsak élne az édesanyja! Akkor ez sohasem történhetett volna meg vele.

Akueke anyja két éve halt meg, és Ezibe vitték, hogy saját népe között temessék el. Az öregemberben, aki életében annyi bánatot látott, feltámadt a kérdés: „Miért viszik el a gyermekeimet, és miért hagynak meg engem?” Néhány nap múlva így szólt a részvétlátogatókhoz:

— Isten baromfiudvara vagyunk. Egyszer egy csibét választ eledeleül, máskor öreget.

Akueke élénken emlékezett erre a jelenetre, és most egyszer csak majdnem sírva fakadt. Mit is tenne az öregember, ha hírért venné unokája szörnyű halálának? Akuekének és társainak első nyilvános tánca az édesanyja halálát követő száraz évszakra esett.

Táncával nagy feltűnést keltett, és kérőinek száma megtízszereződött. Volt, aki a szomszéd falu piacáról hozta a pálmabort Akueke fivéreinek. De Akueke minden kérőjét kikoszarazta. Bátyjai nyugtalanokdtek. Mindannyian szerették egyetlen lánytestvérüket, különösen, amióta anyjuk meghalt, szinte versengtek, miképpen tehetnék boldoggá.

Most pedig nyugtalanokdtek, hogy elutasítja a jó házasság lehetőségeit. Legidősebb fivére a tőle telhető szigorral elmagyarázta neki, hogy a büszke lányok, akik minden kérőjüket elutasítják, gyakran megbűnhődnek, mint Onwuero a mesében.

Onwuero minden férfit kikoszarozott, végül aztán három halba szeretett bele, akik jóképű ifjakká változtak azért, hogy elpusztítsák.

Akueke oda sem figyelt. S ekkor a védőszellem megelégelte a dolgot, beleavatkozott az események menetébe, és Akuekére rátört ez a betegség. Kezdetben úgy tettek az emberek, mintha nem vennék észre puffadó hasát.

Közelről és távolról elhívták a varázslókat, hogy gyógyítsák meg. De semmiféle gyógyfűvük és gyökerük nem segített. Akueke fivérei egy afa jóslatnak engedelmesskedve elindultak, hogy egy olyan bizonyos pálmafát keressenek, amelyet a rákúszó vadszőlő fojtogat.

„Ha meglátjátok, vegyetek egy bozótívágó sarlót és vágjátok le a vadszőlő fojtogató indáit. Akkor a szellem, amely megszállta húgotokat, szabadon fogja engedni őt.”

A fivérek három napig kutattak Umuofiában és a környező falvakban, amíg rátaláltak egy ilyen pálmafára, és kiszabadították. Húguk azonban nem szabadult meg, sőt, rosszabbodott az állapota.

Végül megtárgyalták a dolgot, és nehéz szívvel eldöntötték, hogy Akuekét a vidék réme, a puffadást okozó kór támadta meg. Akueke ismerte fivérei megbeszélésének célját. Abban a pillanatban, ahogy legidősebb fivére a betegszobába lépett, felkiáltott, és az ifjú elmenekült.

Egy álló napig ismétlődött ez, és már attól tartottak, hogy húguk végül is a házban hal meg, és Áni isten haragjával sújtja nemcsak az egész családot, hanem a falu minden lakosát. Beállítottak a szomszédok, és figyelmeztették Akueke bátyjait a súlyos veszélyre, amelynek Umuofia kilenc faluját kiteszik.

Este aztán Akuekét kivitték a gonosz bozótba. Egy kunyhót emeltek, és durva ágyat eszkábáltak össze a lánynak, aki a kimerültségtől és gyűlölettől némán ült, fivérei pedig otthagyták.

Reggel három fivére kiment a bozótba, hogy megnézzék, vajon él-e még a húguk. Megrökönyödve látták, hogy a kunyhó üres. Egész úton hazafelé futottak, elújságolták a hírt a többieknek, ezután mindannyian átkutatták a bozótot. A lánynak nyoma veszett. Nyilvánvaló volt, hogy felfalták a vadállatok, ami hasonló esetekben gyakran megesett.

Két vagy három holdforduló elteltével nagyapjuk futárt küldött Umuofiába, hogy megtudja, vajon igaz-e, hogy Akueke halott. A fivérek igenlő válaszára a futár visszatért Ezibe. Egy vagy két héttel azután az öregember üzent a fivérekért. Udvarának obijában, főházában várta unokáit. Az üdvözlések után, amelyeket elnémított a gyász emléke, az öregember megkérdezte unokáitól, hol van a húguk. A legidősebb fivér elmondta Akueke halálának történetét. Az öregember jobb tenyerébe támasztva állát, figyelmesen hallgatta végig.

– Szóval Akueke halott – mondta félig kérdően, félig megállapítás-ként.

– És miért nem üzentetek nekem?

– Csend támadt, majd a legidősebb fivér megjegyezte, hogy előbb be akarták fejezni a tisztulási szertartásokat. Az öregember fogát csikorgatta, majd kétrét görnyedve, kínlódva feltápáskodott, és eltotyogott hálószobája felé, és egyszer csak előttük állott Akueke mosolytalan és megbékíthetetlen szelleme. Mindannyian felugrottak, vagy ketten ki is rohantak az udvarra.

– Gyertek vissza – mondta az öregember szomorú mosollyal.

– Tudjátok-e, ki ez a fiatal lány? Választ kérek. Ofodile, te vagy a legidősebb, válaszolj. Ki ez?

– A húgunk, Akueke.

– A húgotok, Akueke? De hiszen éppen az imént mondtad nekem, hogy belehalt a puffadást okozó betegségbe. Hogy lehetséges az, hogy meghalt, és most itt van?

Csend, senki nem felelt.

– Ha nem tudjátok, mi is a puffadásos betegség, miért nem kérdeztétek meg azokat, akik ismerik?

– Megkérdeztünk minden varázslót Umuofiában és Abamében.

– Miért nem hoztátok el Akuekét, hozzám? – Mindnyájan hallgattak. Akkor az öregember kurtán megmondta, hogy miért hívta el őket, hogy tudtukra adja, hogy ettől a naptól fogva Akueke az ő leánya, és Matefi lesz a neve. Többé nem Umuofia, hanem Ezi lánya. A fivérek némán meredtek rájuk.

– Ha férjhez megy – fejezte be az öregember –, a menyasszonypénz az enyém lesz, és nem a tiétek. Ami pedig a tisztulási szertartásokat illeti, csak folytassátok, mert Akueke Umuofiában valóban halott.

Matefi pedig anélkül, hogy egyetlen üdvözlő szót mondott volna fivéreinek, visszament a szobába.

A nigériai író elbeszélését angolból fordította
M. BODOKY Márta